Nr. 27. Kraków, 1 Lipca 1904. Rok XXI.

TYGODNIK ROLNICZY

Organ c. k. Towarzystwa Rolniczego Krakowskiego

wychodzi co piątek.

Prenumerata wraz z przesyłką pocztową wynosi: w państwie austr. rocznie **12 Kor.**, półrocznie **6 Kor.**, dla członków Towarzystw rolniczych i uczniów zakładów naukowych rolniczych rocznie **8 Kor.**, w Królestwie Polskiem rocznie **5 rs.**, a państwie niemieckiem **8 marek**. Pojedynczy numer **24 halerze**.
Prenumeratę należy nadsyłać do Administracyi: **Kraków, ul. Basztowa l. 6.**

Rękopisy nie nadające się do druku zwraca się tylko na żądanie i na koszt autora.
Listów nieopłaconych nie przyjmuje się.
Przedruk artykułów bez upoważnienia podpisanych autorów i podania źródła nie dozwolony.
Adres Redakcyi: **Kraków, ul. Basztowa l. 6.**

TREŚĆ:

UCHWAŁY

powzięte na Walnem Zebraniu członków Towarzystwa rolniczego krakowskiego, w dn. 13 i 14 czerwca 1904 r.

1. „Ogólne Zebranie Towarzystwa rolniczego krakowskiego uznając za nader doniosłą i dla stanu rolniczego korzystną reorganizacyę „Towarzystwa wzajemnej pomocy urzędników prywatnych“ na „Towarzystwo wzajemnego ubezpieczenia tychże urzędników prywatnych“ oraz w przeświadczeniu, że ubezpieczenie urzędników rolniczych leży nietylko w interesie ich samych, ale także i w interesie pracodawców, zaleca swoim członkom oraz wogóle właścicielom dóbr ziemskich w zachodniej części kraju, aby urzędników swoich nakłaniali i tymże ułatwiali ubezpieczenie w tej instytucyi“.

2. Walne Zebranie uznaje doniosłość uprawy buraka cukrowego dla kultury rolnej w zachodniej części kraju i pragnąc jej rozwoju, poleca Komitetowi, aby:

a) starał się za pośrednictwem Towarzystw okręgowych wpłynąć na rozszerzenie uprawy buraka cukrowego;

b) trwał w rozpoczętej pracy, skierowanej ku stworzeniu w zachodniej części kraju warunków, sprzyjających uprawie buraka cukrowego, oraz popierał usiłowania, podejmowane w tym kierunku przez krajowe Towarzystwo cukrownicze w Przeworsku.

3. *a)* Sprawozdanie komisyi rewizyjnej za rok 1903 przekazuje się Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie w celu zbadania i rozpatrzenia zawartych w niem uwag.

b) Po zbadaniu poweźmie Komitet uchwały, o ile w interesie wszystkich momentów, odnoszących się do całości spraw rolniczych uwagi komisyi powinny być uwzględnione w dalszej akcyi c. k. Tow. rolniczego.

c) Komitetowi służy prawo poprosić komisyę rewizyjną na obrady celem udzielenia wzajemnych wyjaśnień.

4. Walne Zgromadzenie uznając potrzebę utworzenia szkoły gospodyń wiejskich wzywa Komitet do poczynienia kroków u rządu i kraju w celu jak najrychlejszego utworzenia takiej szkoły.

Na wniosek Sekcyi ogólnej:

5. *a)* Ogólne Zebranie, przyjmując z uznaniem do wiadomości poczynione dotychczas przez Komitet usiłowania i zarządzenia zmierzające do organizacyi naszych Towarzystw okręgowych, uprasza Komitet, aby starał się usilnie o zwiększenie subwencyi krajowej i w ogóle środków finansowych na ten cel, których dotychczasowa siła nie na długo może starczyć — oraz by i nadal prowadził wytrwale rozpoczętą pracę reorganizacyi zarządów Towarzystw okręgowych jako ich organ naczelny.

b) Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, rozwijając działy handlowe w Towarzystwach rolniczych okręgowych raczy się postarać równocześnie o zorganizowanie centralnego biura zakupna, opartego na silnej podstawie finansowej, oraz tak unormować stosunek wzajemny Towarzystw okręgowych, prowadzących działalność handlową, aby nie powstała pomiędzy niemi walka konkurencyjna.

Na wniosek Sekcyi rolniczej:

6. *a)* Sekcya rolnicza wzywa Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego do obmyślenia i podjęcia kroków, które melioracyę gruntów plebańskich przy pomocy zwykłego kredytu hipotecznego lub melioracyjnego, proboszczom niżej kongruy umożliwić by mogły.

b) Walne Zgromadzenie uznaje potrzebę melioracyjnej stacyi doświadczalnej w kraju, a nadto uznaje potrzebę bezzwłocznego wprowadzenia statystyki melioracyjnej i poleca Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego obmyślenie i podjęcie kroków właściwych, któreby obie te sprawy z pomyślnym skutkiem w życie wprowadziły.

c) Komitet raczy postarać się o to, by włościanom ułatwił Wydział krajowy melioracyę przez odstąpienie od żądania składania z góry jednej trzeciej części kosztów (rezolucya Walentego Sankowskiego).

d) Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego zwróci się do Wydziału krajowego z prośbą o zwołanie ankiety złożonej z inżynierów kultury i praktycznych rolników, mających u siebie już przeprowadzone melioracye, celem ułożenia instrukcyi i wskazówek dla przeprowadzenia melioracyi na podstawie uzyskanych doświadczeń, jak również uregulowania stosunków robotników melioracyjnych.

Na wniosek Sekcyi hodowlanej:

7. Sekcya hodowlana aprobuje akcyę hodowlaną, prowadzoną przez Komitet.

Na wniosek Sekcyi gorzelnianej:

8. *a)* Poleca się Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie poczynić kroki w celu związania właścicieli gorzelń rolniczych zachodniej części kraju w jedną organizacyę, któraby w razie jednomyślności z zamierzoną organizacyą lwowską miała na celu osiągnięcie stałej ceny spirytusu.

Tendencyą tej organizacyi powinno być uzyskanie odpowiedniej ceny spirytusu dla wszystkich producentów, ewentualnie w połączeniu z rafinerami.

b) Sekcya gorzelniana Komitetu ma funkcyonować jako ciało stałe, które związek gorzelni ma praktycznie przygotować i w tym celu uzupełnić się przez kooptowanie do 9 członków z osób obznajomionych z warunkami sprzedaży.

Oprócz tego powzięto szereg uchwał, dotyczących zmiany statutu.

Wiec mleczarski.

Wiec odbył się we wtorek dnia 14 czerwca 1904 roku w sali posiedzeń Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń pod przewodnictwem prof. dra Waleryana Kleckiego.

Zebrało się liczne grono rolników i właścicieli mleczarń; obecni byli także zastępca marszałka krajowego prof. dr. Tadeusz Pilat, delegat Fedorowicz, przedstawiciel c. k. gal. Tow. gospodarskiego ks. Andrzej Lubomirski i delegat zarządu głównego Towarzystwa kółek rolniczych Edward Maurizio, delegaci kongregacyi kupieckiej w Krakowie i wielu innych.

Prof. Klecki jako prezes galicyjskiego Tow. mleczarskiego w krótkiem przemówieniu wyłuszczył przyczynę, dlaczego Tow. mleczarskie wiec taki zwołało. Konieczność tego zwołania zrodziła się z istotnej potrzeby porozumienia się interesowanych w mleczarstwie, usłyszenia różnych dezyderatów i postulatów, bo tylko w zwartym szeregu, w stowarzyszeniu się, możemy osiągnąć ostatecznie to, co nasi sąsiedzi dawno zrobili na polu mleczarstwa. Poczem prof. Klecki przywitał obecnych licznie zgromadzonych wiecowników i udzielił głosu pierwszemu z referentów drowi Stefczykowi.

Dr. Stefczyk powrócił właśnie z zagranicy ze studyów specyalnych nad organizacyą spółek i związków mleczarskich, podjętych z polecenia Wydziału krajowego. Bogaty w świeżo zdobyte wiadomości mógł też tak, jak to uczynił, przedstawić w jasnych barwach kolosalne korzyści, jakie przynoszą organizacye spółkowe dla produkcyi mleka. Po nader treściwym referacie przedstawił następujące rezolucye, które wiec uchwalił po ożywionej dyskusyi.

I. Wiec mleczarski uznając doniosłość zamierzonej przez Wydział krajowy akcyi dla poparcia rozwoju spółek mleczarskich w naszym kraju, wyraża przekonanie, że dla zapewnienia tej akcyi pożądanej jednolitości i powodzenia koniecznem jest współdziałanie wszystkich do pracy na polu krajowego mleczarstwa powołanych i chętnych czynników. Dla osiągnięcia i utrzymania stałego porozumienia co do podziału pracy i współdziałania w jej postępie, uznaje wiec za wskazane, aby galicyjskie Tow. mleczarskie w porozumieniu z Wydziałem krajowym, jakoteż z Komitetem galicyjskiego Tow. gospodarskiego i z zarządem głównym Towarzystwa kółek rolniczych, poczyniło odpowiednie kroki celem utworzenia Komitetu centralnego dla sprawy spółek mleczarskich, złożonego z fachowych przedstawicieli wszystkich czynników współdziałających w akcyi podjętej dla poparcia rozwoju spółek mleczarskich.

II. Wiec wyraża przekonanie, iż tylko takie spółki mleczarskie zasługują na rozpowszechnienie i poparcie materyalne i moralne, które dają dostateczną rękojmię należytego spełniania właściwego sobie żądania. Rękojmię taką upatruje wiec w zadośćuczynieniu następującym warunkom:

1. Spółka mleczarska winna być zawiązaną w formie zarejestrowanego stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego w myśl ustawy z 9 kwietnia 1873 r.

2. Poręka członków za zobowiązania stowarzyszenia powinna być ograniczoną i tem wyższą im mniejsze są udziały członków.

3. W statucie a przynajmniej w instrukcyi powinno być wyrażonem, a w praktyce przestrzeganem zastrzeżenie, że obowiązkiem każdego członka jest dostarczać Spółce całą ilość mleka w własnem gospodarstwie wyprodukowanego, o ile nie zostanie zużytem na jego własne potrzeby.

4. Wystąpienie dobrowolne ze spółki i zwolnienie od obowiązku wypowiedzianego ad 3) jest dopuszczalne tylko z końcem roku i to za poprzedniem co najmniej trzechmiesięcznem wypowiedzeniem, — o ile możności nawet dłuższem.

5. Założyciele Spółki powinni wykazać, iż mają zabezpieczoną dostateczną ilość mleka do przeróbki przez cały rok w mleczarni Spółki.

6. Tak pod względem technicznym jak i administracyjnym winna Spółka podlegać kontroli bądź to Wydziału krajowego, bądź zawodowego związku Spółek, uzdolnionego i upoważnionego do wykonywania nadzoru nad Spółkami mleczarskiemi.

7. W urządzeniu mleczarni powinna być z jednej strony zachowana możliwa oszczędność w wydatkach inwestycyjnych, z drugiej jednak strony zasada dobrego wyposażenia pod względem maszynowym, tak, aby wypróbowane i zalecenia godne ulepszenia techniki mleczarskiej mogły być przy przeróbce nabiału zastosowane.

8. Od samego początku powinna Spółka w mleczarni swej zatrudniać mleczarza należycie pod względem zawodowym wykształconego i wyćwiczonego.

III. O ile założyciele Spółki mleczarskiej uczynią zadosyć powyższym warunkom, wskazaną jest wydatna pomoc dla Spółki z funduszów krajowych i państwowych ze względu na wielką doniosłość rozwoju mleczarstwa, która w naszym kraju powinna i może się stać jednem z głównych źródeł narodowego bogactwa.

Drugi referent dr. Bier przedstawił smutny stan w stosunkach zaopatrywania miasta w mleko. Obszerny i wyczerpujący referat (który wyjdzie drukiem w „Tygodniku rolniczym) zakończył następującemi rezolucyami:

I. Wiec uważa, że podniesienie mleczarstwa zależy jedynie od zorganizowania racyonalnego uczciwego handlu mleczarskiego w drodze stowarzyszenia się producentów mleka w miastach a przez to i podniesie się hodowlę bydła.

II. Pierwszy wiec mleczarski uznaje, że jakość mleka dostarczanego do miast większych pozostawia na ogół bardzo wiele do życzenia tak z powodu znacznie rozpowszechnionego fałszerstwa mleka jak i nieumiejętnej i niestarannej manipulacyi z niem w czasie produkcyi, przewozu i rozsprzedaży w mieście.

Celem zapobieżenia temu uważa za konieczne:

a) energiczniejszą niż dotychczas kontrolę ze strony miast, mleka dowożonego i sprzedawanego w mieście;

b) utworzenie w miastach regulaminu targowego dla handlu mlekiem;

c) pouczanie podmiejskich producentów mleka o racyonalnem gospodarstwie mlecznem;

d) dążenie do wzorowych sklepów mlecznych;

e) dążenie do tworzenia spółek mleczarskich zaopatrujących własne sklepy w miastach;

f) częstszą kontrolę krów pod względem weterynarskim.

Po dyskusyi nad drugim referatem były wnioski, by ze względu na spóźnioną porę, a z drugiej strony ze względu na nader ważne dwa ostatnie referaty, odłożyć dalszy ciąg wiecu do dnia następnego. Ostatecznie zgodzono się by referaty obydwa były wyczerpane przynajmniej w streszczeniu tego samego dnia jeszcze a sam temat ma być omawiany na walnem zgromadzeniu Tow. mleczarskiego, które się odbędzie w jesieni.

P. Ihnatowicz przedstawił więc sprawę ocen masła, korzyści jakie one dają i objaśnił cel utworzenia przez Wydział krajowy stałego Komitetu dla ocen masła. Komitet ten składa się z 2 delegatów Tow. gospodarskiego, 2 delegatów Wydziału krajowego, 2 delegatów Tow. rolniczego krako-

wskiego, 2 delegatów galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego.

Pierwsze posiedzenie Komitetu odbyło się już tego samego dnia przed południem w sali posiedzeń Towarzystwa rolniczego krakowskiego i należy się spodziewać wnet dodatnich rezultatów działalności tego Komitetu.

Po p. Ihnatowiczu zabrał głos jeszcze p. Gawlikowski i w krótkich słowach streszczając swój referat ze względu na spóźnioną porę przedłożył następujące wnioski:

I. Wiec mleczarski uznaje uregulowanie produkcyi mleka w kierunku osiągnięcia równomiernej ilości w ciągu całego roku za jedną z ważnych podstaw uregulowania stosunków handlowych a głównie jako czynnik normujący ceny mleka. W tym celu odnosi się do wszystkich rolników, związków i stowarzyszeń rolniczych z prośbą, by zechcieli zwrócić szczególną uwagę na ten moment w zabiegach koło podniesienia hodowli w kraju.

II. Wiec uchwala: Ze względu, że obecny personal mleczarski (z wyłączeniem nielicznych wyjątków) nie odpowiada rosnącym wymogom postępowego mleczarstwa pod względem technicznym i handlowym, zwraca się Wiec do Wysokiego Wydziału krajowego z uprzejmą prośbą by:

1. Przyjmował do istniejącej szkoły mleczarskiej tylko ludzi po 2-letniej praktyce.

2. By tylko ludziom co najmniej z 4-letnią praktyką i kursem specyalnym handlowym wydawane były świadectwa kierowników spółek mleczarskich.

3. By dział handlowy był więcej uwzględniony przy nauce mleczarstwa, zwłaszcza na najwyższym kursie.

III. Wiec uznaje, że jedyną drogą do ujęcia całego handlu masłem w pewne racyonalne karby pod względem ilości, jakości i cen masła, z korzyścią tak dla producentów jak odbiorców i konsumentów jest dążenie do utworzenia opartego na udziałach związku producentów masła. Przedwstępną pracą i przygotowaniem terenu winno się zająć Towarzystwo mleczarskie przez utworzenie „Biura pośrednictwa handlowego“.

Wreszcie przedyskutowano długi szereg wniosków i rezolucyi:

Wnioski ks. Wł. Sapiehy z Krasiczyna:

I. Wysokość frachtów kolejowych dla serów, masła i mleka podporządkowaną jest jednej i tej samej klasie frachtowej to jest II, zaś przy pospiesznych przesyłkach tak zwanej taryfie zniżonej jak wszystkie spożywcze towary.

100 kg. fracht. II	10 km.	16 h.	pospieszny	18 h.
	20 „	24 „		26 „
	50 „	25 „		63 „
	100 „	105 „		123 „
	200 „	203 „		242 „
	300 „	299 „		360 „
	400 „	365 „		476 „

I. Ponieważ mleczarnie nasze wyrabiają ser z mleka zbieranego, którego cena jest niską, a zbyt nie zawsze łatwy, przeto wysoka stosunkowo do wartości taryfa kolejowa jest przeszkodą w nabywaniu tego towaru. Należy żądać od zarządów kolejowych, aby fracht kolejowy sera był znacznie zniżony.

II. Naczynia, w których mleczarnie otrzymują mleko od producentów, i które im zwracają, poniewierane są w sposób barbarzyński przez służbę kolejową. Należy żądać od zarządów kolejowych, aby wydały stanowcze polecenia organom służbowym, zakazujące wyrzucania naczyń mleczarskich z wagonów bez zachowania środków ostrożności, koniecznej dla konserwacyi drogich naczyń, w których mleko się przewozi.

III. Naczynia z mlekiem do mleczarń przeznaczonem, przewożone są często w wagonach odkrytych. Szczególnie w lecie mleko na tem cierpi, wystawione na działanie słońca przez kilka godzin, staje się zupełnie nieużyteczne do wyrobu masła. Domagać się należy, aby naczynia z mlekiem przewożone były w wagonach krytych.

IV. Masło wysyłane przez nasze mleczarnie przewożone jest w wagonach, w których równocześnie najróżnorodniejsze przedmioty się znajdują. Cuchnące zapachy tych innych przesyłek działają szkodliwie na jakość masła. Żądać koniecznie należy, aby przesyłki masła na głównych liniach naszych dróg żelaznych odchodziły pociągami pospiesznymi a nie osobowymi; aby kursowały wagony z lodem i masło wysyłane do Czech i Wiednia było na lodzie ustawiane, aby przesyłki masła oddzielnie od innych towarów były ustawiane w wagonach towarowych.

V. W Galicyi nie ma ani fabryki ani hurtownego składu pergaminowego papieru i imitacyi takowego, używanej do wyścielania pudełek przeznaczonych do transportu masła. Zaproponować krajowym papierniom w Czerlanach, aby papier taki wyrabiały. Gdyby propozycyi podobnej nie przyjęły udać się do zagranicznych papierni, aby urządziły hurtowne składy w Krakowie i we Lwowie.

VI. Brak w kraju warsztatu do reperacyi pojedynczych części składowych maszyn w mleczarniach używanych. O każdy szczegół trzeba się odnosić do Wiednia i na wyreperowanie najmniejszego narzędzia tygodniami czekać trzeba.

VII. O cenach masła za granicą nie mamy żadnych informacyi a prawie cały nasz wyrób masła zwłaszcza w lecie sprzedajemy do Czech a nawet do Szwajcaryi. W tym względzie Wydział Tow. mleczarskiego musi nam udzielić pomocy [1]).

VIII. Taryfa na przewóz naczyń pustych jest wysoka, należy starać się o jej zniżenie. Przypuszczam, że Wydział Tow. mleczarskiego zechce w tej sprawie wnieść żądanie do urzędów kolejowych, przedstawiając jakie stąd niekorzyści dla mleczarń wynikają.

IX. Kradzieże mleka dowożonego kolejami do mleczarń są tak częste, że mleczarnie ponoszą znaczne szkody. Służba kolejowa kradnie mleko, dolewa wody, zamienia naczynia. Wszelkie upominania się pozostają bezskuteczne. Wiem, że to drażliwa i trudna sprawa, jednak należy zwrócić uwagę zarządów kolejowych, aby dopilnowały swych podwładnych i do wykrycia złodziei dopomagały.

X. Prawie każda mleczarnia pakuje masło w inną formę pudełek. Dążyć należy do ujednostajnienia rozmiarów paczek dla pocztowych przesyłek masła i udzielić wskazówek dla przesyłek za granicę.

Wniosek hr. Rostworowskiego, Hrehorów p. Żurów.

Wiec mleczarski uchwala:

Wezwać Wydział Tow. mleczarskiego, by wszelkiemi siłami postarał się u Ministerstwa kolei o zaprowadzenie wagonów lodowych dla przewozu mleka i masła na głównych liniach kolejowych w Galicyi.

Wniosek hr. Mycielskiego:

Uprasza się Komitety c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i c. k. Tow. rolniczego krakowskiego o podjęcie starań uzyskania odpowiedniej subwencyi na wysyłanie z miejscowości, mających warunki do powstania i rozwoju mleczarń, po kilku włościan do okolic, gdzie spółki włościańskie mleczarskie są w stanie kwitnącym a to celem przekonania się naocznie, jakie korzyści dają dobrze organizowane spółki mleczarskie, a następnie celem zachęcenia współmieszkańców własnej wsi do organizacyi podobnego przedsiębiorstwa.

Wniosek p. Ostaszewskiego:

Towarzystwo mleczarskie powinno zapewnić:

1. Możność odsyłania nadwyżki masła w lecie do biura sprzedaży lub pod adresem wskazanym.

2. Pewność minimum ceny.

3. Gwarancyę otrzymania zapłaty za towar bez względu na to, czy odbiorca za nie zapłaci.

4. Otrzymywanie waluty w wysokości minimalnej ceny w ciągu miesiąca.

---

[1]) „Tygodnik Rolniczy“ podaje stale wiadomości o cenach berlińskich i hamburskich. *(Red.)*.

5. Rozdział nadwyżki uzyskanej rzeczywiście w stosunku do wartości dostarczanego towaru.

Wniosek p. Franciszka Szubry, kierownika mleczarni w Suchodole p. Krosno.

1. Zakładanie mleczarń z centryfugą i wszystkimi przyrządami mleczarskimi do wyrobu masła deserowego, jest najlepszym warunkiem do podźwignięcia gospodarstw kilkomorgowych i zaprowadzenia rasy bydła mlecznego; pożądanem zatem jest, aby w każdej wiosce była mleczarnia albo filia śmietankowa.

2. Koniecznem jest założenie hurtownego składu w Krakowie lub w większych miastach na masło, aby mogły mleczarnie w większych ilościach wysyłać do takowych a te wagonami lub po kilka centnarów metrycznych za granicę. Nie mając jednostajnego zbytu, mleczarnie są narażone na dotkliwe straty i przez niesumiennych odbiorców poprostu okradane.

3. Koniecznie dążyćby potrzeba, aby zabić handel masła kuchennego, ponieważ ono ma bardzo mało wartości, skutkiem nadmiernej ilości nieczystości i nieodpowiedniej przeróbki, jest zupełnie nie do użycia jako artykuł spożywczy, a przez niską cenę ponoszą straty właściciele krów i zniechęcają się przez to do utrzymania rasy mlecznej.

4. Dążyć do wyrobu serów chudych z mleka odtłuszczonego, by w ten sposób lepiej mleko spieniężać.

Taryfy i refakcye kolejowe dla paszy bydlęcej.

Ciąg dalszy.

Nawiązując do treści odnośnego artykułu w zeszłym numerze *Tygodnika rolniczego* omówiwszy z kolei taryfy i refakcye dla artykułów wymienionych pod 3, 4, 5, 6, 7 i 8.

Artykuły wymienione pod 3, 4 i 5, a zatem buraki pastewne, wytłoczyny z buraków i kartofli oraz odpadki z buraków cukrowych omówimy razem w jednej grupie, ponieważ klasyfikacya ich tak według ogólnej taryfy towarowej, część I, jak i też według lokalnych taryf towarowych kolei państw. jest równa, czyli innymi słowy wszystkie te artykuły w całowozowych przesyłkach według ogólnej klasyfikacyi są zaliczone do klasy C, zaś według klasyfikacyi obowiązującej na liniach kolei państwowych do wyjątkowej taryfy II. Dla porównania jaką refakcyę przyznały koleje państwowe dla tych artykułów, wliczając je do wyjątkowej taryfy II, przytaczamy następującą tabelę:

	Kolej państwowa: klasa C. za 10,000 kg.	Kolej państwowa: wyjąt. tar. II. pod warunkiem opłaty najmniej za wagę ładunkową wagonu
	w halerzach za 100 kg.	w halerzach za 100 kg.
30 km	20	12
40 „	25	14
50 „	30	17
60 „	34	19
70 „	37	21
80 „	40	23
90 „	43	25
100 „	46	27
200 „	72	46
300 „	94	64
400 „	114	80
500 „	134	96
600 „	154	112

Z porównania stóp przewozowych normalnej klasy C, oraz wyjątkowej taryfy II wynika, że zarząd kolei państw. przyznał dla tych rodzai paszy bydlęcej znaczne ulgi, pod warunkiem atoli wykorzystania wagonu, t. j. załadowania tegoż aż do wagi ładunkowej, co przy tych artykułach przeważnie i łatwo da się uskutecznić.

W razie niewykorzystania wagi ładunkowej wagonu, kolej oblicza należytość według klasy C, za rzeczywistą wagę, najmniej jednak za 10,000 kg, lub też według wyjątkowej taryfy II, za wagę ładunkową wagonu, według tego, które obliczenie przedstawia się dla strony korzystniej. Przytoczone poprzednio przykłady, co do obliczania należytości za całowagonowe przesyłki kartofli, mają więc i tutaj analogiczne zastosowanie, naturalnie ze zmianą stopy przewozowej wyj. taryfy I, na stopę przewozową wyj. taryfy II.

Ze względu na niskość stop przewozowych wyjątkowej taryfy II, obliczenie według niej okaże się dla strony prawie z reguły i we wszystkich wypadkach korzystniejsze.

Jeszcze dalej idące ulgi taryfowe przyznaje kolej państwowa na swoich liniach w Galicyi i na Bukowinie dla odpadków z buraków cykrowych *(Zuckerrüben-Abfälle, Rübenschnitze und Rübenschnitze-Abfälle)*, pozycya 44, uzupełnienia do swojej lokalnej taryfy towarowej część II, zeszyt 2. Według wspomnianej pozycyi 44, opłacają całowagonowe przesyłki tych odpadków z Łużan, Oświęcimia transito, Przeworska, Tłumacza-Pałachicz i Żuczki na odległość do 90 km zwykłe należytości według wyjątkowej taryfy II, na odległość 91—100 km należytości wypośrodkowane według taks zasadniczych *(Einheitssätze)* wyjątkowej taryfy II plus zmniejszona należytość manipulacyjna 4 halerze, zaś na odległości ponad 100 km, należytości wypośrodkowane według tych samych taks zasadniczych, plus zmniejszona należytość manipulacyjna 2 halerze. Opłata musi być uiszczoną najmniej za wagę ładunkową użytego wagonu. Dla objaśnienia posłuży następująca tabela:

na odległość do 90 km	wyjąt. taryf. II.	stopy przewoz. według poz. 44 uzup.
	w halerzach za 100 kg. pod warunkiem opłaty najmniej za wagę ładunkową wagonu	
	równe*)	
100 km	27	25
110 „	29	25
120 „	31	27
130 „	33	29
140 „	35	31
150 „	37	33
160 „	39	35
170 „	41	37
180 „	43	39
190 „	44	40
200 „	46	42
210 „	48	44
220 „	50	46

Najdonioślejszą pod tym względem refakcyę dla całowozowych przesyłek odpadków z cukrowych buraków ogłasza atoli kolej państwowa na swoich przestrzeniach w Galicyi i na Bukowinie, oraz na kolejach lokalnych: Borki wielkie — Grzymałów, Chabówka — Zakopane, Delatyn — Kołomyja — Stefanówka, Kraków — Kocmyrzów, Piła — (Bolęcin) — Jaworzno, Trzebinia — Skawce i Trzebinia — Siersza wodna, na nowych bukowińskich kolejach lokalnych oraz na wschodnio-galicyjskich kolejach lokalnych w dzienniku rozporządzeń dla kolei żelaznych i żeglugi Nr. 46 z 26 kwietnia 1904 r. pod b. p. 1184.

Refakcya ta przyznaną została w drodze kartowania (stacye obliczają należytości wprost według refakcyi) z ważnością od 1. września 1904 do 30 kwietnia 1905 r.

Należytości przewozowe oblicza się najmniej za wagę ładunkową użytego wagonu według następującej tabeli:

kilometrów n. p.	w halerzach za 100 kg.
1— 8	6
9— 10	6
11— 12	7
13— 20	8

*) zobacz poprzednią tabelę wyjątk. taryf. II.

kilometrów n. p.	w halerzach za 100 kg.
21— 40	10
41— 50	13
51— 60	13
61— 70	17
71— 80	17
81—100	21
101—110	22
191—200	32
321—330	46

i t. d. do 350 kilometrów.

Dok. nast.

Dr. Zygmunt z Lusławic Taszycki.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Zboża.

	Czerwiec	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies
Kraków	28	18.80—19.20	14.30—14.70	14.00—14.50	15.10—15·70
Lwów	26	18 50—18.80	13.00—13.50	11.50—13.00	12.40—13.00
Tarnów	24	17.50—18.00	13.50—14 00	14.00—14.50	13.00—14.00
Podwołoczyska	22	17.30—18.40	12.00—12.40	10.80—12.00	11.20—11.60
„ ros. bez cła	22	14.40—15.50	10.00—10.40	8.00— 9 50	8.50— 9.00
Wiedeń	28	16.55—17.10	11.95—13.20	13.60—16.00	12.60—13.10
Peszt	28	17.54—17.56	13.08—13.10	00.00—00.00	11.94—11.96
Ceny w koronach za 100 *kg.*					
Berlin	28	16.93—17.80	13.80—14.45	10.80—14.50	13.50—15.70
Poznań	28	16 00—18.80	12.60—13.60	13.00—14.30	12.30—13.60
Wrocław	28	16.50—18.60	12.60—14.10	12.00—14.10	12.40—14.00
Ceny w markach za 100 *kg.*					
Warszawa	24	6.30—6.50	5.10—5.30	4.25—4.30	3.35 - 3 52
Ceny w rublach za korzec.					

Jęczmień pastewny. Wiedeń 31/V 11.50—12.30 K. **Lwów** 10/V 10.80—11.20 K. za 100 kg.

Jęczmień na krupy. Kraków 28/VI 14.60—15.20 K. **Wiedeń** 31/V 12.00—13.00 K. za 100 kg.

Kukurydza. Kraków 28/VI 13.90—14.00 K. **Wiedeń** 31/V stara 00.00—00.00 K., nowa 11.00—11.40 K. **Lwów** 26/VI 12.00—12.50 K. **Peszt** 28/VI 10.24—10.26 K. **Tarnów** 24/VI 14.00—14.50 K. za 100 kg.

Hreczka. Kraków 31/IV 16.00—17.00 K. **Tarnów** 24/VI 16.00—17.00 K. **Lwów** 26/VI 000.00—000.00 K.

Strączkowe, przemysłowe, okopowe i nasiona.

Groch. Kraków 28/VI 17.00 - 24.00 K. **Wiedeń** 28/VI 12.00—24.00 K. **Lwów** 26/VI 15 50—17.30 K. **Tarnów** 24/VI 16.00—24.00 K. za 100 kg.

Fasola. Kraków 28/VI 18.60—26.00 K. **Wiedeń** 27/VI drobna 18.50—20.50 K., długa i płaska 19.50—23.00 K., pstra 13.00—15.00 K. **Tarnów** 24/VI 16.00—22.00 K. za 100 kg.

Wyka. Kraków 28/VI 11.40—12.50 K. **Lwów** 26/VI 8.80—12.00 K.

Chmiel. Wiedeń 17/V zatecki miejski 375—395 K., zatecki okoliczny 375—395 K., anschauer czerwony 295—310 K., zielony 235—255 K. za 50 kg. **Lwów** 3/VI 150—165 K. za 56 kg.

Rzepak. Kraków 3/V 19.40—20.50 K. **Lwów** 26/VI 17.70—18.20 K. **Wiedeń** 28/VI 21.00—21.50 K. **Praga** 0/I 00.00—00.00 K. **Peszt** 28/VI 20.50—20.70 K. **Tarnów** 24/VI 18.50—19.00 K. za 100 kg.

Ziemniaki. Kraków 28/VI 4.80—5.60 K. za 1 Hl. **Wiedeń** 28/VI 4.50—4.80 K. **Tarnów** 24/VI 5.20—5.80 K. **Lwów** 3/VI 00.00—00.00 K.

Koniczyna czerwona. Kraków 10/V 00.00—000.00 K. **Lwów** 10/VI, 130.00—150.00 K. **Podwołocz. galic.** 1/VI 000.00—000.00 K. **Podwołocz. ros.** 1/VI 00.00—000.00 K. bez cła. **Wiedeń** 27/V styryj. 130.00—140.00 K. średnia jakość 100.00—120.00 K., gruboziarnista czysta 100.00—110.00 K. za 100 kg.

Koniczyna biała. Kraków 10/V 000.00—000.00 K. **Lwów** 10/VI 130.00—160.00 K. **Wiedeń** 27/V 180.00—210.00 K. za 100 kg.

Buraki. Wiedeń 17/VI żółte, okrągłe 40.00—44.00 K. Mamuthy długie czerwone 52.00—56.00 K., flaszowate żółte i czerwone 48.00—52.00 K. za 100 kg.

Zwierzęta i produkty zwierzęce.

Woły. Wiedeń 27/VI galicyjskie prima 78.00—82.00 K., secunda 72.00—77.00 K., tertia 66.00—71.00 K. za 100 kg. żywej wagi. Spęd z Galicyi 308 sztuk.

Nierogacizna. Wiedeń 21/VI prima 90.00—100.00 K., tłuste 97.00—100.00 K. za 100 kg. żywej wagi.

Miejska centralna targowica na bydło w Krakowie 1/VII. Na dzisiejszy targ spędzono bydła rogatego 224 sztuk, 209 cieląt, owiec i kóz 6, 154 nierogacizny. Płacono za woły 73—76 K., za 100 kg. żywej wagi. Za cielęta płacono 26—48 K. za sztukę, a za owce od 00—00 K. za sztukę. Za nierogaciznę płacono po 116—122 K. za 100 kg. rzeźnej wagi (bitych sztuk). Sprzedano dla miejscowej konsumcyi bydła rogatego, cieląt i nierogacizny 596 sztuk, na export bydła rogatego 28 sztuk.

Masło. Wiedeń 24/VI deserowe 2.30—2.50 K., wiejskie 2.10—2.30 K. zwykłe targowe 1.70—2.00 K. **Kraków** 28/VI targowe 1.40—1.80 K. za 1 kg **Hamburg** 24/VI stołowe I klasy 192.00—204.00 M., II klasy 174.00—180.00 M. III klasy 160.00—170.00 Marek za 100 kg. **Berlin** 25/VI dworskie i spółkowe, prima 202.00—206.00 M., secunda 196.00—202.00 M., tertia 190.00—196 00 Marek za 100 kg.

Jaja. Wiedeń 24/VI prima 43—44 sztuk, secunda 45—46 sztuk, konserwowanych w wapnie 00—00 sztuk za 2 K. **Kraków** 28/VI 2.40—2.80 K. **Berlin** 27/VI 2.70—3.00 M. za kopę.

Spirytus.

Wiedeń 24/VI surowy 75% 47.35—47.75 K., rafinowany 90% bez opłaty 139.00—139.25 K.

Lwów 26/VI 44.35—44.80 K.

Kraków 28/VI okowita z opłatą na 75% Tral. 150 K., spirytus z opłatą na 95% Tral. 190 K. za Hektolitr.

Pasza.

Siano. Kraków 28/VI 7.00—8.00 K. nowe 6.00—6.40 K. **Tarnów** 24/VI 6.60—7.40 K. **Wiedeń** 24/VI 4.00—5.80 K. za 100 kg.

Koniczyna. Kraków 28/VI 8.40 - 8.80 K. **Wiedeń** 24/VI 5.80—6.80 K. za 100 kg.

Słoma. Kraków 28/VI 5.20—5.60 K. **Tarnów** 24/VI 4.00—4.40 K. **Wiedeń** 24/VI 4.00—4.40 za 100 kg.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Adam Krzyżanowski.

L. 2796.

KONKURS.

Komitet c. k. krakowskiego Tow. roln. ogłasza niniejszem konkurs na

a) jednę chlewnię zarodową trzody rasy żuławskiej;

b) i na jednę czystej rasy Yorkshire, pod następującemi warunkami:

1. Każda zwyż wymienionych chlewni składać się będzie z jednego knura i pięciu macior.

2. *a*) Knur danym będzie bezpłatnie z wychowalni prosiąt przez Komitet w Grodokwicach założonej;

b) knur pozostaje własnością Komitetu i może być zamieniony pod tymi samymi warunkami na innego tylko w tym wypadku, gdyby okazał się niezdatnym do chowu;

c) knury następne kupuje hodowca z własnych funduszów;

3. *a*) maciory dane będą z wychowalni prosiąt przez Komitet w Ostrawie szlach. pod Bochnią założonej;

b) za maciory (wagi około 100 kg.), płaci hodowca Komitetowi po 80 hal. za 1 kg. żywej wagi;

c) maciory te z czasem jako do howu nieodpowiednie może hodowca za zezwoleniem Komitetu sprzedać na swój rachunek — winien jednakowoż zastąpić je innemi, zakupionemi z własnych funduszów za wskazówką Komitetu;

d) koszta transportu sztuk do chlewni przez Komitet przydzielonych, ponosi hodowca z własnych funduszów.

4. W chlewni zarodowej oprócz knura przez Komitet przydzielonego lub z przychowku otrzymanogo, nie wolno hodowcy utrzymywać żadnego innego knura.

5. Wszelki przychówek jest własnością hodowcy.

6. W razie zachorowania jednej lnb więcej sztuk, winien jest hodowca natychmiast sprowadzić weterynarza na swój koszt i dać znać o chorobie Komitetowi; w razie zaniedbania tego warunku, hodowca odpowiada za stratę knura.

7. W razie stwierdzenia przez Delegata Komitetu niedbałego utrzymywania chlewni zarodowej przez hodowcę, lub też niedotrzymywania z jego strony warunków zawrzeć się mającej „Umowy“ przysługuje Komitetowi prawo zwinięcia chlewni zarodowej i to:

a) przez oddanie jej innemu hodowcy, albo

b) przez sprzedaż subwencyjnych sztuk zarodowych, w którym to wypadku w pierwszym rzędzie będzie z kwoty ze sprzedaży osiągniętej pokrytą kwota równająca się podwójnej kwocie, którą hodowca przyczynił się do założenia chlewni.

8. Przy przeniesieniu, lub zwinięciu przez Komitet chlewni zarodowej, hodowca zrzeka się wszelkich pretensyi do Komitetu z tego tytułu powstać mogących.

9. Chlewnię zarodową otrzymuje hodowca na przeciąg lat czterech, po upływie zaś tego czasu i po dopełnieniu wszystkich „Umową“ objętych warunków — subwencyjne maciory zarodowe przechodzą na własność hodowcy, zaś knur zakupiony wyłącznie z funduszów subwencyjnych Komitetu pozostaje jego własnością.

10. Hodowca poddaje się przez lat cztery co do chlewni zarodowej kontroli i poleceniom Komitetu, względnie jego Inspektora hodowli, lub też Delegata.

11. Hodowca otrzymujący chlewnię zarodową, obowiązany jest dawać bezpłatnie furmankę dla Inspektora hodowli, względnie Delegata Komitetu do najbliższej stacyi kolei i z powrotem, skoro Inspektor lub Delegat powiadomią hodowcę o dniu przybycia w sprawie chlewni zarodowej.

Zgłoszenia do powyższego konkursu należy wnieść do Komitetu c. k. krak. Tow. roln. (Kraków, ul. Basztowa 6), najpóźniej do 20 lipca 1904 r. z dokładnem podaniem miejsca zamieszkania, stacyi pocztowej i telegraficznej, ostatniej kolejowej stacyi wyładowczej, oraz rasy chlewni, o którą się ubiegają.

Kraków, 26 czerwca 1904 r.

Z Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

OGŁOSZENIE.

Dyrekcya szkoły rolniczej w Kobiernicach p. Kęty może jeszcze z obecnie kończących uczni polecić trzech na pomocników gospodarczych. Przy łaskawych zgłoszeniach uprasza się o podanie w przybliżeniu przeznaczonego zajęcia aby Dyrekcya mogła dobrać odpowiednich kandydatów.

Dyrekcya szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Nakładem Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego. — W drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego, pod zarządem Józefa Filipowskiego.